

Aktualna tema

S. Lina Slavica Plukavec

RAZORENI I TEŠKO OŠTEĆENI CRKVENI OBJEKTI ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE U SRPSKOJ AGRESIJI NA HRVATSKU 1991.-1995.

Donosimo prikaz porušenih i teško oštećenih crkvenih objekata Zagrebačke nadbiskupije u srpskoj agresiji na Hrvatsku. O njima su izvješćivali sami župnici s tamošnjih župa, a njihova izvješća je tadašnji tajnik Zagrebačke nadbiskupije, **dr. Stjepan Kožul**, objelodanio u knjizi **Terra Combusta** (1994). U prikupljanju podataka sudjelovala je i **s. Lina Plukavec**, rizničarka Riznice Zagrebačke katedrale, a sažeti popis razorenih i oštećenih objekata ustupljen je za monografiju **RANJENA CRKVA U HRVATSKOJ** u izdanju Hrvatske biskupske konferencije (1996).

Popis porušenih crkvenih objekata donosimo abecednim popisom župa s arhiđakonskom i dekanatskom pripadnosti. Unutar pojedine župe navedene su i porušene područne crkvice ili kapele. Osim što se u njima vrši povremeno bogoslužje, područne crkvice i kapele imaju svoju historijsku i spomeničku vrijednost i značenje.

POPIS PORUŠENIH CRKVI I FILIJALNIH KAPELA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE 1991-1995. GODINE

1. BARILOVIČKI CEROVAC, župna crkva PRESVETOGA TROJSTVA iz 1843. godine, **Karlovačko-gorički arhiđakonat i Dugoreško-Mrežnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA granatiranjem su je teško oštetili izvana i u unutrašnjosti, 8. studenoga 1991. godine.

Kapelu **SV. LUKE** u **LUČICI**, župa Barilovički Cerovac, razorili su pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Župna crkva Presvetoga Trojstva u Barilovićkom Cerovcu iz 1843. godine, koja je teško oštećena u studenome 1991. g.

Kapelu **SV. ANE** u naselju **ŠČULAC**, župa Barilovički Cerovac teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

2. BARILOVIČKI LESKOVAC, župa u **Karlovačko-goričkom arhidakonatu i Dugoreško-Mrežničkom dekanatu**.

Kapela **SV. ANE** u **BELAJU**, župa Barilovički Leskovac. Kapelu su granatiranjem teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA tijekom studenoga 1991. godine.

3. BUČICA GORNJA, župna crkva **SV. ANTUNA PADOVANSKOGA**, iz 1836. godine, **Turopoljski arhidakonat i Pokupsko-vukomerečki dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA granatiranjem su je teško oštetili, 26. rujna 1991. godine, a potom zapalili.

Kapelu **SV. VIDA** u **DESNI DEGOJ**, župa Bučica Gornja, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Područnu crkvu **SV. MARIJE MAGDALENE** u **TRSTENICI**, župa Bučica Gornja, potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Područnu crkvu **PRESVETOGA TROJSTVA** u **SLATINI**, župa Bučica Gornja, teško su oštetili topničkim projektilima pobunjeni Srbi i JNA tijekom rujna i listopada 1991. godine.

Župna crkva sv. Antuna Padovanskog u Bučici Gornjoj iz 1836. godine, koja je teško oštećena, te zapaljena u rujnu 1991. g.

Župna crkva sv. Katarine, djevice i mučenice, u Divuši iz 1699. godine, potpuno je uništena miniranjem u kolovozu 1991. g.

4. ČUNTIĆ HRVATSKI, crkva **SV. ANTUNA PADOVANSKOG I FRANJEVAČKI SAMOSTAN** iz 1699. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Glinsko-petrinjski dekanat**. Tijekom srpnja i kolovoza pobunjeni Srbi i JNA spalili su Franjevački samostan i razorili crkvu.

Kapela **GLAVOSIJEKA SV. IVANA KRSTITELJA** u naselju **PECKI**, iz 18. stoljeća, župa Čuntić. Teško su je oštetili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od kolovoza do prosinca 1991. godine.

5. DIVUŠA, župna crkva **SV. KATARINE DJEVICE I MUČENICE**, sagrađena 1699. i produžena 1719. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Dubičko-kostajnički dekanat**. Crkvu su granatiranjem uništili pobunjeni Srbi i JNA, 3. kolovoza 1991. godine, a nakon okupacije mjesta uništili je potpuno miniranjem.

BAĆIN, kapela **SVIH SVETIH**, spomenik kulture, župa Divuša. Granatiranjem su crkvicu teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA, 30. kolovoza i 13. rujna 1991. godine.

U **DVORU**, kapelu **SV. PETRA I PAVLA**, sagrađenu u 19. stoljeću, župa Divuša, potpuno su uništili i opustošili njenu unutrašnjost pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od srpnja do prosinca 1991. godine.

Kapela **SV. IVANA** u **STRUGI BANSKOJ**, župa Divuša, iz 1719. godine spaljena je od pobunjeni Srba i JNA krajem 1991. godine.

Kapela Svih Svetih u Baćinu, spomenik kulture, teško oštećen u kolovozu i rujnu 1991. g.

Mjesto na kojemu je nekada bila kapela Blažene Djevice Marije u Hrvatskoj Dubici iz 1804. godine, koja je razorena i opustošena, a okolno mjesno groblje oskrvnuto u rujnu 1991. g.

6. HRVATSKA DUBICA, župna crkva **PRESVETOG TROJSTVA** iz 1771. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Dubičko-kostajnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA potpuno su je uništili tijekom rujna 1991. godine.

Kapela **BLAŽENE DJEVICE MARIJE** u **HRVATKOJ DUBICI**, iz 1804. godine. Pobunjeni Srbi i JNA kapelu su tijekom rujna 1991. godine razorili te opustošili i oskrvnuli okolno mjesno groblje.

Kapelu **SV. PETRA I PAVLA** u **CEROVLJANIMA**, župa Hrvatska Dubica, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem rujna 1991. godine.

Kapelu **PRESVETOG SRCA ISUSOVA** u **DONJANIMA**, župa Hrvatska Dubica, uništili su potpuno pobunjeni Srbi i JNA krajem rujna 1991. godine.

7. HRVATSKA KOSTAJNICA, župna crkva **SV. NIKOLE** iz 1706. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Dubičko-kostajnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA potpuno su je razorili u rujnu 1991. godine.

HRVATSKA KOSTAJNICA, franjevačka crkva **SV. ANTUNA PADOVANSKOG** i **FRANJEVAČKI SAMOSTAN** iz 1729. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Dubičko-kostajnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA minirali su samostan i crkvu u vremenu od rujna do listopada 1991. godine.

Župna crkva sv. Nikole u Hrvatskoj Kostajnici iz 1706. godine, koja je potpuno razorena u rujnu 1991. g.

Franjevačka crkva sv. Antuna Padovanskog i Franjevački samostan u Hrvatskoj Kostajnici iz 1729. godine, koji su u vremenu od rujna do listopada 1991. g. minirani

Kapelu **SV. ANE** u **HRVATSKOJ KOSTAJNICI**, iz 1720. godine, pobunjeni Srbi i JNA potpuno su razorili miniranjem, a okolno groblje oskrvnuli, u noći između 31. listopada i 1. studenoga 1991. godine.

Kapelu **SV. ROKA** u **HRVATSKOJ KOSTAJNICI**, iz 1779. godine, Potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA u rujnu 1991. godine zajedno s grobljem što su ga prije obeščastili.

Kapela **SV. MIHOVILA** u **KOSTAJNIČKOM MAJURU**, župa Hrvatska Kostajnica. Pobunjeni Srbi i JNA spalili su je krajem 1991. godine.

Kapelu **GLAVOSIJEKA SV. IVANA KRSTITELJA**, u **MRAČAJU**, župa Hrvatska Kostajnica, spalili su pobunjeni Srbi i JNA, 29. kolovoza 1991. godine.

Kapelu **UZAŠAŠĆA GOSPODINOVA** u **TIMARCIMA**, župa Hrvatska Kostajnica, potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Kapelu **SV. ILIJE** u **UTOLICI**, župa Hrvatska Kostajnica, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

8. GLINA, župna crkva **SV. IVANA NEPOMUKA** iz 1830. godine, **Sisačko-gorski arhidikonat i Glinsko-petrinjski dekanat**. Crkvu su razorili miniranjem pobunjeni Srbi i JNA u kolovozu 1991. godine.

Mjesto na kojemu je nekada bila crkva sv. Ivana Nepomuka

Kapela **SV. KRIŽA** u **JUKINCU** iz 19. stoljeća, župa Glina. Kapelu su teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA tijekom kolovoza 1991. godine.

Kapelu **MAJKE BOŽJE LURDSKE** u **JOŠEVICI** iz 1908. godine, župa Glina, potpuno su srušili i spalili pobunjeni Srbi i JNA, 19. prosinca 1991. godine.

Kapela **SV. BLAŽA** u **GLINSKOM NOVOM SELU**, župa Glina. Kapelu su kao spomenik kulture miniranjem uništili pobunjeni Srbi i JNA krajem studenoga 1991. godine i razorili okolno groblje.

Kapela **SV. NIKOLE BISKUPA** u **SKELI**, župa Glina, iz 18. stoljeća. Pobunjeni Srbi i JNA uništili su kapelu paljenjem i miniranjem te opustošili okolno groblje 1991. godine.

Malu kapelu u **PREKOPI**, župa Glina, teško su oštetili i uništili inventar pobunjeni Srbi i JNA tijekom u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

9. GORA, župna crkva **UZNESENJA BDM**, iz 1687. godine, na temeljima stare crkve, **Sisačko-gorski arhidakonat i Glinsko-petrinjski dekanat**. Crkvu su u listopadu 1991. godine razorili miniranjem pobunjeni Srbi i JNA.

Kapela **SV. IVANA I PAVLA**, iz 1761. godine, župa GORA. Potpuno su je uništili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

Kapelu **SV. ŠIMUNA I JUDE TADEJA** u **STRAŠNIKU** iz 1897. godine, župa Gora, uništili su miniranjem pobunjeni Srbi i JNA u razdoblju od 4. do 6. listopada 1991. godine.

10. GRUBIŠNO POLJE, župa u **Čazmansko-moslavačkom arhidakonatu i Garešničkom dekanatu**.

Crkva **SV. ANTUNA U VELIKOJ BARNI**, s početka 20. stoljeća. Crkvu su teško oštetili granatiranjem pobunjeni Srbi i JNA tijekom rujna 1991. godine.

Župna crkva Uznesenja BDM u Gori iz 1687. godine, koja je razorena miniranjem u listopadu 1991. g.

Župna crkva sv. Filipa i Jakova u Gvozdanskom iz 1769. godine, koja je teško oštećena u kolovozu 1991. g.

11. GVOZDANSKO, župna crkva **SV. FILIPA I JAKOVA** iz 1769. godine, **Čazmansko-moslavački arhiđakonat i Dubičko-kostajnički dekanat**. Crkvu su teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA, 3. kolovoza 1991. godine.

12. HRASTOVICA, župna crkva **SV. MARIJE MAGDALENE**, iz 1841., obnovljena 1991. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Glinsko-petrinjski dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA potpuno su je razorili tijekom kolovoza i rujna 1991. godine i temelje sraznili sa zemljom za cestu.

Kapela **MAJKE BOŽJE ZAŠTITNICE** u **DONOJ BUDIČINI**, iz 1838. godine, župa Hrastovica. Kapelu su potpuno uništili i teško oštetili groblje pobunjeni Srbi i JNA tijekom kolovoza 1991. godine.

Kapelu **BEZGREŠNOG ZAČEĆA BDM** u **DONOJ BUDIČINI**, iz 1740. godine, župa Hrastovica, spalili su tijekom rujna 1991. godine pobunjeni Srbi i JNA.

Kapelu **SV. KRIŽA** u **KRIŽU HRASTOVAČKOM**, župa Hrastovica srušili su, 20. rujna 1991. godine, pobunjeni Srbi i JNA.

Kapela **MAJKE BOŽJE OD SEDAM ŽALOSTI** u **TABORIŠTU**, iz 1897. godine, župa Hrastovica. Pobunjeni Srbi i JNA potpuno su je spalili u vremenu od 10.-20. rujna 1991. godine.

Kapela **SV. PETRA** u **TABORIŠTU**, iz 1710. godine, župa Hrastovica. Pobunjeni Srbi i JNA uništili su je granatiranjem, a potom zapalili, 2. rujna 1991. godine.

13. KARLOVAC - DUBOVAC, župna crkva **MAJKE BOŽJE SNJEŽNE**, iz 1683. godine, **Karlovačko-gorički arhiđakonat i Karlovački dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA oštetili su crkvu granatiranjem 5. studenoga 1991. godine.

14. KARLOVAC - KAMENSKO, župna crkva **MAJKE BOŽJE SNJEŽNE** i **PAVLINSKI SAMOSTAN** iz 1404. godine. Po-

Crkva sv. Doroteje u Maloj Švarči - Logorištu iz 17. stoljeća, koja je teško oštećena u listopadu 1991. g.

bunjeni Srbi i JNA teško su ih oštetili topničkim djelovanjem u vremenu od 21. rujna do 5. listopada 1991. godine.

Crkva **SV. DOROTEJE u MALOJ ŠVARČI-LOGORIŠTU**, iz 17. stoljeća, župa Kamensko. Pobunjeni Srbi i JNA topničkim djelovanjem su crkvu teško oštetili, 6. i 7. listopada 1991. godine. Stradalo je i okolno groblje.

15. KARLOVAC, župna crkva **PRESVETOG SRCA ISUSOVA i FRANJEVAČKI SAMOSTAN** iz 16. stoljeća. Pobunjeni Srbi i JNA granatiranjem su oštetili župnu crkvu i franjevački samostan 1991. godine.

16. KOMAREVO GORNJE, župna crkva **SV. KATARINE** iz 1846. godine, **Sisačko-gorski arhidikonat i Sisački dekanat**. Crkvu su oštetili bombardiranjem i granatiranjem pobunjeni Srbi i JNA od 29. srpnja do 3. listopada 1991. godine.

Kapelu **SV. JURJA u LETOVANCIMA**, iz 1771. godine, župa Komarevo Gornje,

Župna crkva sv. Katarine u Komarevu Gornjem

Župna crkva sv. Marije Magdalene u Donjoj Kupčini iz 1556. godine, koja je oštećena tijekom listopada i studenoga 1991. g.

potpuno su uništili krajem srpnja 1991. godine pobunjeni Srbi i JNA.

Kapelu **SV. MARTINA** u **MAĐARIMA**, iz 19. stoljeća, župa Komarevo Gornje, potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA krajem srpnja 1991. godine.

17. KUPČINA DONJA, župna crkva **SV. MARIJE MAGDALENE** iz 1556. godine, **Turopoljski arhiđakonat i Pokupsko-vukomerečki dekanat**. Topničkim gađanjem oštetili su je pobunjeni Srbi i JNA tijekom listopada i studenog 1991. godine.

18. LADVENJAK (VELEMERIĆ), župna crkva **SV. VIDA** iz 1782. godine, **Karlovačko-gorički arhiđakonat i Dugoreško-mrežnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA topničkim djelovanjem su je teško oštetili tijekom 1991. i 1992. godine. Topničkim gađanjem potpuno su uništili **župni dvor**, 1. siječnja 1992.

Kapela **SV. MARTINA** u **GORNJEM VELEMERIĆU-MARTINŠČAKU**, iz 1937. godine na temeljima stare, iz 1000. godine, župa Ladvenjak. Granatiranjem su je teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA tijekom rujna 1991. godine.

19. LASINJA, župna crkva **SV. ANTUNA PADOVANSKOG** iz 1833. godine, **Turopoljski arhiđakonat i Pokupsko-vukome-**

rečki dekanat. Pobunjeni Srbi i JNA teško su je oštetili granatiranjem, 7. listopada 1991. godine, a potom su je razorili i zapalili.

Župna crkva sv. Antuna Padovanskog u Lasinji

Kapelu **SV. ANE** u **CRNOJ DRAGI**, župa Lasinja, zapalili su pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Kapela **PRESVETOG SRCA ISUSOVA I MARIJINA u DESNIM ŠTEFANKIMA**, iz 1981. godine, župa Lasinja. Kapelu su zapalili pobunjeni Srbi i JNA tijekom rujna i listopada 1991. godine.

Kapelu **PRESVETOGA TROJSTVA** u **LASINJI** pobunjeni Srbi i JNA su oštetili, a inventar uništili, u vremenu od listopada do prosinca 1991. godine.

Kapelu **SV. IVANA** u **LASINJI**, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA, a inventar uništili u vremenu od listopada do prosinca 1991. godine.

Kapelu **SV. FLORIJANA** u **LASINJI**, teško su oštetili, a inventar uništili, pobunjeni Srbi i JNA od listopada do prosinca 1991. godine.

Kapelu **SV. ELIZABETE** u **LASINJI**, teško su oštetili i obeščastili okolno groblje pobunjeni Srbi i JNA, u vremenu od listopada do prosinca 1991. godine

Kapelu **POHOĐENJA BDM** u **LIJEVOM SREDIČKU**, iz 19. stoljeća, župa Lasinja. Pobunjeni Srbi i JNA oštetili su je topovskim gađanjem tijekom 1991. i 1992. godine.

Kapela Presvetoga Trojstva i kapela sv. Florijana u Lasinji

Župna crkva sv. Ilije Proroka u Maji

20. MAJA, župna crkva **SV. ILIJE PROROKA**, iz 1829. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Glinsko-petrinjski dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od kolovoza do prosinca 1991. godine bombardiranjem iz zrakoplova uništili su crkvu a potom potpuno i njenu unutrašnjost.

21. MALA GORICA, župna crkva **SV. JURJA** iz 1752. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Glinsko-petrinjski dekanat**. Crkvu i župni dvor teško su oštetili topovskim projektilima pobunjeni Srbi i JNA, 17. listopada 1991. godine.

Kapelu **SV. FABIJANA I SEBASTIJANA** u **VUROTU**, spomenik kulture, župa Mala Gorica, oštetili su pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Kapelu **SV. BARBARE** u **BRESTU POKUPSKOM**, iz 17. stoljeća, župa Mala Gorica, razorili su granatiranjem pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od 28. rujna do 6. listopada 1991. godine.

SAMOSTAN REDOVNICA FRANJEVKI MISIONARKI u **MALOJ GORICI**, teško su oštetili topovskim projektilima pobunjeni Srbi i JNA, od 4. do 6. listopada 1991. godine.

Župna crkva sv. Jurja u Maloj Gorici iz 1752. godine, koja je teško oštećena u listopadu 1991. g.

Župna crkva Ranjenog Isusa
u Maloj Solini

22. MALA SOLINA, župna crkva **RANJENOG ISUSA** iz 1830. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Glinско-petrinjski dekanat**. Crkvu su razorili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

Kapelu **MAJKE BOŽJE LURDSKE** u **MAĐERIMA**, župa Mala Solina, potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

23. PETRINJA, župna crkva **SV. LOVRE** iz 1780. godine, **Sisačko-gorski arhidakonat i Glinско-petrinjski dekanat**. Crkvu su gađali topovskim projektilima, a miniranjem je potpuno uništili pobunjeni Srbi i JNA, 22. veljače 1992. godine. Župnik, Stjepan Levanić, je ranjen i izgubio je lijevo oko.

Župna crkva sv. Lovre
u Petrinji

Područna crkva sv. Katarine u Petrinji iz 19. stoljeća, koja je potpuno uništena u rujnu 1991. g.

Mjesto na kojem je nekad bila kapela Presvetoga Trojstva u Petrinji

SAMOSTAN REDOVNICA KĆERI BOŽJE LJUBAVI, spomenik kulture, razorili su u vremenu od listopada do prosinca 1991. godine pobunjeni Srbi i JNA.

Drvenu kapelu u **ČEŠKOM SELU**, župa Petrinja, spalili su pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

Kapelu **SV. JAKOVA** u **MOŠĆENICI**, iz 19. stoljeća, župa Petrinja, granatiranjem su teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA, u rujnu 1991. godine.

Područnu crkvu **SV. ILIJE**, na brdu ponad **PETRINJE**, potpuno su uništili pobunjeni Srbi tijekom ožujka 1992. godine.

Područnu crkvu **SV. KATARINE** u **PETRINJI**, iz 19. stoljeća, potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA, 21. rujna 1991. godine.

Područnu crkvu **SV. ROKA** u **PETRINJI**, iz 1696. godine, potpuno su uništili i oštetili okolno groblje pobunjeni Srbi, 19. ožujka 1992. godine.

Kapelu **SV. IVANA NEPOMUKA** u **PETRINJI**, iz 1801. godine, potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

Kapelu **PRESVETOGA TROJSTVA** u **PETRINJI**, iz 1832. godine, spalili su pobunjeni Srbi i JNA, 19. ožujka 1992. godine.

Kapelu **SV. BENEDIKTA** u **PETRINJI**, iz 1806. godine, spalili su i okolno groblje oštetili pobunjeni Srbi, 19. ožujka 1992. godine.

Kapela sv. Vida u Podgorju
Jamničkom

Župna crkva Uznesenja BDM
i sv. Ladislava u Pokupskom iz 1739.
godine, koja je teško oštećena u
studenome 1991. g.

24. PISAROVINSKA JAMNICA, župa **Turopoljskoga arhiđakonata i Pokupsko-vukomerečkog** dekanata.

Kapelu **SV. VIDA** u **PODGORJU JAMNIČKOM**, iz 19. stoljeća, župa P. Jamnica, oštetili su pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

25. POKUPSKO, župna crkva **UZNESENJA BDM i SV. LADISLAVA** iz 1739. godine, **Turopoljski arhiđakonata i Pokupsko-vukomerečki dekanat**. Crkvu su teško oštetili topovskim projektilima pobunjeni Srbi i JNA u studenom 1991. godine.

Kapelu **SV. JURJA** u **LIJEVIM ŠTEFANKIMA**, iz 1667. godine, župa Lasinja, oštetili su krajem 1991. godine pobunjeni Srbi i JNA.

26. REČICA, župna crkva **SV. IVANA KRSTITELJA**, iz 1782., temeljito obnovljena 1987. godine, **Karlovačko-gorički arhiđakonata i Karlovački dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA granatiranjem su oštetili župnu crkvu u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

Kapelu **SV. JOSIPA** u **REČICI** potpuno su uništili pobunjeni Srbi i JNA u studenome 1991. godine.

Kapela **SV. NIKOLE** u **REČICI DONJOJ**. Potpuno su je uništili pobunjeni Srbi i JNA u studenome 1991. godine.

Župna crkva Uzvišenja sv. Križa
u Sisku

27. SISAČ, župna crkva **UZVIŠENJA SV. KRIŽA**, iz 1765. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Sisački dekanat**. Crkvu su oštetili topovskim projektilima pobunjeni Srbi i JNA, 30. listopada i 5. studenoga 1991. godine.

28. SKAKAVAC, župna crkva **SV. ROKA**, iz 1862. godine, **Karlovačko-gorički arhiđakonat i Dugoreško-mrežnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA crkvu su zajedno sa župnim dvorom granatama zapalili tijekom ožujka i travnja 1992. godine.

Kapela poklonac **SV. NIKOLE** u **SKAKAVCU**, spomenik kulture, teško su oštetili ratnim djelovanjem krajem 1991. godine pobunjeni Srbi i JNA.

Drvenu kapelu **SV. PETRA** u **BANSKOM KOVAČVCU**, spomenik kulture, župa Skakavac, pobunjeni Srbi i JNA zapalili su i potpuno uništili u vremenu od rujna do listopada 1991. godine.

Župna crkva sv. Roka u Skakavcu iz 1862. godine, koja je zajedno sa župnim dvorom zapaljena tijekom ožujka i travnja 1992. g.

Župna crkva Pohođenja BDM
u Starom Farkašiću

29. STARI FARKAŠIĆ, župna crkva **POHOĐENJA BDM**, iz 1844. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Sisački dekanat**. Crkvu su oštetili granatiranjem tijekom listopada 1991. godine pobunjeni Srbi i JNA.

Drvenu kapelu **SV. MARTINA** u **STAROM BRODU**, iz 1736. godine, župa Stari Farkašić, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA, 7. listopada 1991. godine.

30. SUNJA, župna crkva **SV. MARIJE MAGDALENE**, iz 1748. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Dubičko-kostajnički dekanat**, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA tijekom 1991. i 1992. godine.

Kapelu **SV. MARTINA** u **STAZI**, iz 1873. godine, župa Sunja, opljačkali su, zapalili i minirali pobunjeni Srbi i JNA, 26. kolovoza 1991. godine.

GROBLJANSKU KAPELU u **SUNJI** teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

Župna crkva sv. Marije
Magdalene u Sunji iz
1748. godine, koja je
teško oštećena tijekom
1991. i 1992. g.

Župna crkva sv. Marte u Šišincu

31. ŠIŠINEC, župna crkva **SV. MARTE**, iz 1771. godine, **Turopoljski arhidakonat i Pokupsko-vukomerečki dekanat**. Crkvu su oštetili bombardiranjem i granatiranjem pobunjeni Srbi i JNA 5. listopada 1991. godine.

Kapelu **SV. ANTUNA** u **GRAČANICI**, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem 1991. godine.

Kapela **SV. KATARINE** u **SLANI**, iz 19. stoljeća, župa Šišinec. Kapelu su teško oštetili granatiranjem od 3. do 10. listopada 1991. godine. Okolno groblje su obeščastili koristeći ga za borbeno uporište.

32. ŠIŠLJAVIĆ, župna crkva **SV. JOSIPA**, iz 1893. godine, **Turopoljski arhidakonat i Pokupsko-vukomerečki dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA oštetili su crkvu zajedno s inventarom, 5. listopada 1991. godine.

Kapela **SV. DUHA** u **BLATNICI POKUPSKOJ**, sagrađena u početku 20. stoljeća, župa Šišljavić. Kapelu su teško oštetili pobunjeni Srbi i JNA u vremenu od listopada do prosinca 1991. godine.

Župna crkva Pohođenja BDM
u Topuskom

33. TOPUSKO, župna crkva **POHOĐENJA BDM**, sagrađena na temeljima crkve iz 13. stoljeća 1829. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Glinско-petrinjski dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA miniranjem su je uništili, 14. rujna 1991. godine.

Kapelu **BEZGREŠNOG ZAČEĆA BDM** u **VELIKOJ VRANOVINI**, župa Topusko, pobunjeni Srbi i JNA uništili su miniranjem, a potom je zapalili u vremenu od rujna do prosinca 1991. godine.

34. VIDUŠEVAC GORNJI, župna crkva **SV. FRANJE KSAVERSKOG**, iz 1827. godine, **Sisačko-gorski arhiđakonat i Glinско-petrinjski dekanat**. Crkvu i župni dvor teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem rujna 1991. godine.

Kapelu **SV. ANTUNA PADOVANSKOG** u **DVORIŠTU** iz 1743. godine, župa Viduševac, oštetili su granatiranjem, a okolno groblje opustošili pobunjeni Srbi i JNA tijekom rujna 1991. godine.

Kapela **SRCA ISUSOVA** u **DONJEM VIDUŠEVCU**, župa Viduševac. Kapelu koja je spomenik kulture teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA tijekom rujna do prosinca 1991. godine.

Župna crkva sv. Franje Ksaverskog
u Viduševcu Gornjem iz 1827.
godine, koja je teško oštećena
krajem rujna 1991. g.

Župna crkva sv. Antuna Padovanskog
u Vukmaniću

35. VUKMANIĆ, župna crkva **SV. ANTUNA PADOVAN-
SKOGA** iz 1789. godine, **Karlovačko-gorički arhiđakonat i Du-
goreško-mrežnički dekanat**. Pobunjeni Srbi i JNA crkvu su
oštetili ratnim djelovanjem tijekom listopada 1991. godine, a po-
tom je zapalili.

Kapelu **SV. ANE** u **KNEZ GORICI**, iz 1929. godine, župa
Vukmanić, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA u listopadu 1991.
godine.

36. ŽAŽINA, župa **Sisačko-gorskoga arhiđakonata i Si-
sačkog dekanata**.

Kapelu **RANJENOG ISUSA** u **LETOVANIĆU**, iz 1771. godi-
ne, župa Žažina, teško su oštetili pobunjeni Srbi i JNA krajem
1991. i tijekom siječnja 1992. godine.

Kapela Ranjenog Isusa
u Letovaniću

Broj i vrstu uništenih crkvenih objekata možemo predočiti tabelom:

	Potpuno uništeno	Teško oštećeno
Župne crkve	17	17
Kapele i područne crkve	39	33
Župni dvorovi	2	2
Samostani	2	3
Ukupno:	60	55

Sveukupno je uništeno i teško oštećeno 115 crkvenih objekata.

U ovaj popis nisu ubrojani pomoćni vjerski objekti kao što su vjeronaučne dvorane, devastirana groblja i brojna raspela na otvorenom.

ZAKLJUČAK

Gornji popis razorenih crkvenih objekata Zagrebačke nadbiskupije tijekom srpske agresije na Hrvatsku 1991. do 1995. godine izrađen je na temelju izvještaja župnika tih župa. Ovaj popis izrađen je prema novom ustrojstvu Zagrebačke nadbiskupije tj. bez župa današnje Požeške i Varaždinske biskupije koje su osnovane 1997. godine. Popis se župa Zagrebačke nadbiskupije vršio i prema novom ustrojstvu arhiđakonata kao i dekanata. Pripadnost arhiđakonatu i dekanatu kod svake župe je naveden prema današnjem važećem ustrojstvu.

Tijekom srpske agresije na Hrvatsku stradavali su ljudi u svojim domovima po cijeloj Hrvatskoj, tako i u samom središtu Zagreba, što nije posebno istaknuto. U Zagrebu se to dogodilo u dva navrata kada je uz Banske dvore bila oštećena i crkva sv. Marka prigodom neuspjelog atentata na hrvatskog predsjednika Franju Tuđmana, 7. listopada 1991. godine, te granatiranjem Zagreba, 3. svibnja 1995. godine, kada je na nišanu bila sama zagrebačka katedrala. Mnoge lakše oštećene crkve bile su obnovljene, poput crkava u Bjelovarskom dekanatu i drugdje koje stoga nisu na ovome popisu.

Ratnim razaranja bili su zahvaćeni u Sisačko-gorskom arhiđakonatu: Dubičko-kostajnički, Glinsko-petrinjski i Sisački dekanat; u Karlovačko-goričkom arhiđakonatu: Dugoreško-mrežnički i Karlovački; u Čazmansko-moslavačkom arhiđakonatu:

Garešnički; u Turopoljskom arhiđakonatu: Pokupsko-vukome-rečki - u 36 župa od kojih su razorene 34 župne crkve, 17 ih je potpuno i 17 teško oštećeno, kao i brojne područne crkvice i kapele.

Analiza ovoga popisa pokazuje da je u svim razaranjima sudjelovala Jugoslavenska narodna armija i paravojne srpske postrojbe. Prva razaranja u Zagrebačkoj nadbiskupiji započela su krajem srpnja 1991. godine na Baniji. Razaranja su učestala krajem kolovoza i sve do početka 1992. godine. U srpskoj okupaciji od 1991. do 1995. godine crkve su tijekom 1992. godine bile dodatno razarane i njihovi temelji poravnavani za tržnice, parkove i ceste.

Podjednaki broj potpuno uništenih i teško oštećenih crkvenih objekata dokazuje da teško oštećeni crkveni objekti nisu bili potpuno uništeni samo zbog čvrstoće njihovih konstrukcija. To je očito i po uništenom inventaru u teško oštećenim crkvama i kapelama.

Posebno treba naglasiti da su svi crkveni objekti bili spomenici kulture, od kojih su neke drvene crkvice bile i povijesno rijetke i posebno njegovane.

Zagreb, 26. siječnja 2006.

